

Şeyden Verilir : Sadaka-i Fitr ancak dört şeyden verilir : Buğday, arpa, hurma ve üzüm. Bunlar fakirlerin ana gıda maddesi sayılır. [\[5\]\[5\]](#) Ancak belirtilen bu gıda maddelerinden deği­şik ölçülerde verilir : Buğdaydan yarım sâ' (1667 kg.) Arpa, hurma ve üzümden ise birer sâ' (3334 kg.) Bu dört ana maddenin ayninden verilebileceği gib, kıymeti de hesaplanarak verilebilir. İhtiyata yakın olan da budur.[\[6\]\[6\]](#) Fukahanm çoğuna göre, buğday veya arpa vermektense bunla­rın unundan fitre vermek daha iyidir. Çünkü fakir için bir kolaylık sağlanmış olur. Kıymeti hesaplanarak para verilmesi ise fakirler için daha uygundur. Zaten hurma ve üzümden vermek isteyenlerin, bunların ayninden değil de kıymeti hesaplanarak verilmesi gerekir, demişlerdir. Bunu afdaldır diyenler de olmuştur. Fetva bu görüşe göre­dir. [\[7\]\[7\]](#) Fitre Verilecek Maddelerin Ölçü Veya Tartı İle Verilmesi : Fitre verilecek maddelerin ölçü ile mi, tartı ile mi verilmesi ge­rekiyor? İmam Ebû Yusuf'un İmam Ebû Hanîfe'den yaptığı rivayete göre, bunlar ölçek ile değil tartı ile hesaplanıp verilir. [\[8\]\[10\]](#) Sadaka-İ Fitr'in Vücub Vakti : Ramazan Bayramının birinci günü fecr-i sadık doğduktan son­ra vâcib olur. O halde fecir doğmadan ölen kimse için fitre vermeğe gerek yoktur. Çünkü henüz kendisine. vâcib olmadan ölmüştür. Fe­cir doğmadan bir çocuk dünyaya gelir veya bir gayr-i müslim Müsliman olursa, fecir doğunca onlara da vâcib olur. Fecir doğduktan sonra doğar veya Müsliman olursa, o takdirde kendilerine fitre vâci­cib olmaz. Bunun gibi bir fakir henüz fecir doğmadan zengin olursa, sa­daka-i fitr vermesi vâcib olur. Fecir doğmadan zengin bir kimse fakirleşirse, kendisine sadaka-i fitr vâcib olmaz. [\[9\]\[11\]](#) Fecir doğduktan sonra ölen bir kimseye sadaka-i fitir gerekir. Bunun gibi fecir doğduktan sonra fakirleşen zengine de gerekir. [\[10\]\[12\]](#) İbn Ömer (K.A.) diyor ki : «Resûİlah (A.S.) Efendimiz bize, insanlar namaza gitmeden önce sadaka-i fitri vermемizi emretti.» Bunun için İbn Ömer, her se­ne bayramdan bir gün veya iki gün önce fitrasmı verirdi. Bu konuda Mezhep İmamlarının görüş ve ictihadları biraz fark­lıdır : a) îmam Ebû Hanife'ye göre, bunu Ramazan ay'ı girmeden de vermek caizdir. b) İmam Şafii'ye göre, Ramazan ayı girince verilebilir. c) İmam Mâlik ve İmam Ahmed bin Hanbel'e göre, bayramdan bir gün veya iki gün önce verilebilir. Hanefî imamlarına göre, Ramazanda hangi gün verilirse veril­sin farketmez; şu gün verilmesi daha iyidir, diye bir kayıt yoktur. [\[11\]\[13\]](#) Sadaka-İ Fitr Bayram Günü Verilmeyecek Olursa : Bayram günü fecr-i saadık doğunca vâcib olur. Bu vücub öde­ninceye kadar devam eder, bayramın geçmesiyle düşmez. Sahih olan da budur. [\[12\]\[14\]](#) Nisaba Sahip Olmadığı Halde Verirse : Bir müsliman Ramazanda henüz nisaba sahip olmadığı halde acele edip sadaka-i fitr öder ve sonra nisaba mâlik olursa, yeniden vermesi gerekmez. İlk verilen kâfidir. Sahih olan da budur. [\[13\]\[15\]](#) Oruç Tutamadığı Halde Fitre Vermesi Gerekir Mi? Fitre gerçi oruçluyu manen temizliyen bir vecibedir. Ancak oruçtutmaya bağlı değildir. Daha çok fakir ve muhtaçları korumaya yöneliktir. Bu bakımdan yaşılığından veya hastalığından dolayı oruçtutamıyan kimsenin de fitre vermesi vâcibdir. [\[14\]\[16\]](#) Fitre'nin Müstehab Vakti : Bayram günü fecr-i saadık doğduktan sonra cami'a namaza gi­derken vermek fitrenin müstehab vaktidir. Tabii böyle bir vakitte vermek mümkün olursa. [\[15\]\[17\]](#)Öldemiyen kimse bütün ömrü boyun­ca bu borç altında kalmış sayılır. Ölmeden önce bu vecibeyi yerine getirmesi gerekir. [\[16\]\[18\]](#) Kendisi Ve Külk Çocuęu İçin Fitre Vermesi

Vâcibdir : Bir müslüman sadece kendisi ve bir de ergen olmayan çocukları için fitre vermekle mükelleftir. Ergen çocukları için dilerse verebi­lir. Ana babası için de durum aynıdır. Dilerse onlar için de verebi­lir.[17][19] Bunak ve Deli : Fitre konusunda bunak ile deli çocuk mesabesindedir. Bu delilik ister doğuştan olsun, ister arızî olsun fark etmez. Mezhebin zahir gö­rüşü de budur.[18][20] Adam Fakir Karısı Adına Fitre Verebilir Mi? Karı koca birbirinin fitresini vermekle yükümlü değildirler. Ka­dın fakir olursa, kocası isterse onun adına fitre verebilir. Kendisin­den izin almadan da olsa yine caizdir. Vermediği takdirde günahâr olmaz. Büyük çocukları hakkındaki hüküm de böyedir.[19][21] Fetva da bu görüşe göredir. [20][22] Ailesi Dışındaki Kişiler Adına Fitre Vermek : « Bir zengin ailesi dışındaki fakir hısımlarının veya komşularının fitresini vermek isterse, onlardan müsaade alması gerekir. Aksi hal­de verilen fitre, fitre yerine geçmez.[21][23] Kişi, Dedeleri Ve Neneleri Adına Da Vermez : Dede ve neneleri ne kadar fakir olursa olsun, torunlarının on­lar adına fitre vermesi emredilmemiştir. Yani torunlar dede ve ne­nelerinin fitresini ödemekle yükümlü değildirler. Ancak müsaade­rini almak suretiyle verirse buna cevaz verilmiştir.[22][24] Adam, Ana Babasının Fitrasını Da Vermekle Yükümlü Değildir : İsterse anne baba aile içinde bulunsun, yine de oğlunun onlar adına fitra vermesi gerekmez. Çünkü onlar üzerinde velayeti yok­tur. [23][25]Müsaadelerini alarak verişe caiz olur. Bunun gibi küçük kardeşleri ile diğer hısımlarının da fitrası ki­şiye gerekmez. Çünkü bu konudaki genel kaaide şudur : Nafakası ve bakımı kendisine gereken kimselerin fitresini de vermesi vâcibdir.[24][26] Bir Fitre Birkaç Fakire Verilebilir Mi? Her şahsın fitrasının ancak bir fakire verilmesi gerekir. Bu ba­kımdan bir fitranın birkaç fakire bölünüp dağıtılması caiz değildir, yani verilen para fitre yerine geçmez, sadaka sayılır. Ama birkaç kişinin fitrasını bir tek fakire vermek caizdir. [25][27] Üzerinde Fitra Ve Zekât Borcu Varken Ölürse Ne Yapılır? Bir mü'min üzerinde fitra, zekât, adak, keffaret ve benzeri ibadetler bulunur, bunları ödemeden ölürse, bıraktığı maldan bunlar çıkarılıp verilmez. Çünkü şahsın ölmesiyle mal vârislere intikal etmiş­tir. Ancak insanlara olan borçlar müstesna, onlar kul haklarına gir­diğinden herhalde ödenmesi gerekir. Bu bakımdan ölenin vârisleri, murisleri üzerinde kalan fitra, ze­kât, kurban, adak ve benzeri vâcibleri yerine getirmekle zorlana­maz, Yetim değilirse, kendilerine düşen hisseden isterse bunu ödeyebilirler. Ölen kişi üzerindeki bu tür vâciblerin ödenmesi için vasiyette bulunmuşsa, o takdirde geriye bıraktığı malının üçte birinden çıka­rılıp verilmesi gerekir. Üçte birini aşacak olursa, aşan kısmı öden­mez.[26][28]

 [1][1] Ebû Dâvud - ibn Mâce - Dare-Kutnî : İbn Abbas

(R.A.)'dan. [2][2] El-Ihtiyar Şerh-i Muhtar - Fetâvâ-yi Hindiyeye. [3][3]

Fetâvâ-yi Kaadıhan. [4][4] Celal Yıldırım, Kanaklarıyla İslam Fıkhı, Uysal Kitabevi:

2/183-184. [5][5] Hızanetü'l-Müftîn - Şerh-i Tahavî - Fetâvâ-yi

Hindiyeye. [6][6] El-Muhit - Radyüddin Serahsi. [7][7] El-Cevheretü'n-Neyyire.

Celal Yıldırım, Kanaklarıyla İslam Fıkhı, □□Uysal Kitabevi: 2/184. [8][10] Et-Tebyîn -

Zeylai - Fetâvâ-yi Hindiyeye. Celal Yıldırım, Kanaklarıyla İslam Fıkhı, □□Uysal

Kitabevi: 2/185. [9][11] El-Muhit - Serahsi - Mecmau'l-Enhür - Şehzade Damad. [10]

[12] El-Cevheretü'n-Neyyire. [11][13] Celal Yıldırım, Kanaklarıyla İslam Fıkhı, Uysal

Kitabevi: 2/185-186. [\[12\]](#)[\[14\]](#) El-Hidaye - Merğinan - Fetavâ-yi Hindiyye. Celal Yıldırım, Kanaklarıyla İslam Fıkhı, □□Uysal Kitabevi: 2/186. [\[13\]](#)[\[15\]](#) Bahrirâik - İbn Nüceym. Celal Yıldırım, Kanaklarıyla İslam Fıkhı, □□Uysal Kitabevi: 2/186. [\[14\]](#)[\[16\]](#) El-Mebsut - Şemsüleimme Serahsi - Fetâvâ-yi Hindiyye. Celal Yıldırım, Kanaklarıyla İslam Fıkhı, □□Uysal Kitabevi: 2/186. [\[15\]](#)[\[17\]](#) El-Cevheretü'n-Neyyire. [\[16\]](#)[\[18\]](#) El-Bedayi' – Kâsanı. Celal Yıldırım, Kanaklarıyla İslam Fıkhı, □□Uysal Kitabevi: 2/186. [\[17\]](#)[\[19\]](#) El-Kâfî - Hâkim-i Şehit Mervezi. [\[18\]](#)[\[20\]](#) El-Muhit – Serahsî. Celal Yıldırım, Kanaklarıyla İslam Fıkhı, □□Uysal Kitabevi: 2/187. [\[19\]](#)[\[21\]](#) El-Hidâye - Fethülkadir - Mecmau'l-Enhür – Damad. [\[20\]](#)[\[22\]](#) Celal Yıldırım, Kanaklarıyla İslam Fıkhı, Uysal Kitabevi: 2/187. [\[21\]](#)[\[23\]](#) El-Muhit - Serahsi - El-Mebsût - Şemsüleimme Serahsi. Celal Yıldırım, Kanaklarıyla İslam Fıkhı, □□Uysal Kitabevi: 2/187. [\[22\]](#)[\[24\]](#) Et-Tebyîn - Zeylai - İbn Abidin. Celal Yıldırım, Kanaklarıyla İslam Fıkhı, □□Uysal Kitabevi: 2/187. [\[23\]](#)[\[25\]](#) Fetâvâ-yi Kaadıhan - Fetâvâ-yi Hindiyye. [\[24\]](#)[\[26\]](#) Şerh-i Tahavî - Fetâvâ-yi Hindiyye. Celal Yıldırım, Kanaklarıyla İslam Fıkhı, □□Uysal Kitabevi: 2/187-188. [\[25\]](#)[\[27\]](#) Et-Tebyîn - Zeylaî - El-Bedayi1 – Kâsanî. Celal Yıldırım, Kanaklarıyla İslam Fıkhı, □□Uysal Kitabevi: 2/188. [\[26\]](#)[\[28\]](#) El-Cevheretü'n-Neyyire. Celal Yıldırım, Kanaklarıyla İslam Fıkhı, □□Uysal Kitabevi: 2/188.

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)